

Obavijesti

— Slijedeći sastanak ICOM-ovog Međunarodnog komiteta za obrazovanje kadra (The International Committee for the Training of Personnel), održat će se u Dubrovniku od 2. do 7. rujna/sepembra 1985. godine, u obliku Međunarodnog simpozija pod naslovom »Ne zaboravite muzejski predmet: muzejski predmet i muzejsko obrazovanje«. Zamišljeno je da se u okviru osnovne teme istraži i muzeološka vrijednost izvornog predmeta u muzejskoj zbirci i njegovo izlaganje kao i moguće implikacije muzejskog predmeta za obrazovanje.

Simpozij organiziraju: ICOM-ov Komitet za obrazovanje i Jugoslavenski nacionalni komitet ICOM-a te Katedra za muzeologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Opsežniji podaci o ovom Simpoziju mogu se dobiti od dr. Ive Maroevića, profesora muzeo-

logije — Filozofski fakultet, Odsjek za povijest umjetnosti, 41000 Zagreb, Ul. Đ. Salajla 4 kao i od Jugoslavenskog nacionalnog komiteta ICOM-a, 41000 Zagreb, Mesnička 5.

— Međunarodni komitet za muzeologiju ICOM-a (The International Committee for Museology), organizira svoj godišnji sastanak-simpozij na temu »Originali ili namjesci«, kojom se u načelu treba razriješiti odnos prema sadašnjoj situaciji i prezentaciji u muzejima te valorizirati upotrebu tehnologije i medija u prezentaciji muzejske građe. Početni problem, definicija prirode muzejskog predmeta, bit će ponovo u raspravi, ali u okviru nove teorije i nove prakse muzeja (ekomuzeji, neighborhood muzeji, muzeji na otvorenom itd.).

Simpozij se održava od 29. 9.—5. 10. 1985. u Zagrebu u organizaciji: Jugoslavenskog nacionalnog komiteta ICOM-a i Međunarodnog komiteta za muzeologiju ICOM-a. Program kao i dopunske informacije valja

tražiti na adresu: Jugoslavenski nacionalni komitet ICOM-a, 41000 Zagreb, Mesnička 5. — Komitet za sigurnost muzeja (International Committee for Museum Security) ICOM-a, koji se bavi problemima zaštite muzejskih zbirki i zgrada, zaštite od požara, krađe, vandalizma kao i sigurnosti posjetilaca muzeja kao i muzejskih radnika, organizira godišnji sastanak u Trondheim-u, Norveška od 9.—13. 9. 1985. godine.

Članovi ovog Komiteta su kustosi i konzervatori, stručnjaci za muzejsku sigurnost i drugi stručnjaci iz preko 20 zemalja.

Glavna tema ovogodišnjeg sastanka bit će visoka tehnologija i hardware, međunarodni kriminal u odnosu na kulturna dobra, paniranje rješavanje hitnih preseljenja muzejskih predmeta sa specijalnim naglaskom na zaštitu od požara drvenih muzejskih zgrada. Za opširnije podatke treba se obratiti na adresu: Mr. Kolbein Dahle, Kongens gt. 42, N-7700 Steinkjer, Norway.

Prenosimo — Reviews

Umjetnički i povijesni spomenici Slovenije

Branko Pleše

Zagreb

Već petnaest godina Založba »Obzorja« u Mariboru izdaje zbirku malih priručnika kulturno-povijesnog sadržaja, kulturnih i prirodnih spomenika Slovenije. Te su knjižice napisane jednostavnim, da ne kažem popularnim jezikom, stručno su i znanstveno besprijekorno dokumentirane, monografski obrađene, a imaju značajnu ulogu u upoznavanju i popularizaciji kulturno-povijesne i prirodne baštine nama susjedne republike. Svojim prikladnim oblikom malog, gotovo džepnog formata, ukusno opremljene, proširanim uvezom, svojom fizionomijom i namjenom jednako mogu biti zanimljive stručnjaku kao i običnom čitatelju, te zaslužuje našu pažnju.

Ova »zbirka priručnika i vodiča« izlazi pod pokroviteljstvom i uz suradnju Zavoda za spomeniško vartstvo Slovenije, a uređuje je dr. Lav Menaše. Dosad je tiskano više od 120 knjižica (većinom u dva i tri izdanja), koje su cijenom od 40 do 90 dinara vrlo pristupačne. Svaka od tih knjižica obrađuje pokretne ili nepokretne spomenike kulture i prirode — bilo pojedinačno, bilo u cjelini, zatim muzejske ustanove i muzejske zbirke, memorijske muzeje, arheološka nalazišta, karakteristične urbane i seoske aglomeracije, arhitektonske objekte, sa svim kulturnim, povijesnim i prirodnim zna-

čajkama te brojnim uspelim ilustracijama.

U toj zbirci malih monografskih studija objavljene su, među ostalima, četiri knjižice posvećene Mariboru: *Stari Maribor*, *Mariborski grad*, *Mariborski muzej 1 i 2*, te nedavno, kao posljednja u zbirci (knj. 121), *Mariborski muzej 3*, koju je napisala Marjeta Simonić. U svom radu autorica upoznaje čitatelja s kulturno-povijesnim zbirka-muzeja, a prije svega umjetničko-obrtnim. Prikazani su vrijedni primjerci barokno oblikovanog i intarzirano g pokućstva, pa zbirka stambene kulture, potom ljekarna, oružarna, cehalije mariborskih drvodjelaca, zidara, kotlara, mesara i dr., nekoliko lijepih cehovskih škrinja, različitih obrtničkih proizvoda koji su bili u svakodnevnoj uporabi (od kositra, keramike i stakla), pa nakit, odabrana kolekcija novaca koji se u Sloveniji upotrebljavao od 13. do početka 20. st., te najposlije dat je pregled urbanističkog razvoja Maribora. Knjižica je ilustrirana brojnim fotografijama, a napisana je na nešto više od 30 stranica.

Slijedeće izdanje (knj. 122) spomenute zbirke je knjižica *Bledski grad*, kojom nas njen autor Branko Reisp upoznaje s povijesnim nastankom i razvojem Bledskog grada. Arheološko nalazište posvjedočuje da je na Bledskom otoku i stijeni pored njega živio čovjek od prapovijesnih vremena, odnosno u ilirskom i staroslavenskom razdoblju. Autor podrobno govori o vlasnicima Bledskog grada, počevši od prvog, briksenškog biskupa Albuina, pa do različitih feudalnih posjednika, navodeći njihova imena, koji su imali bled-

ski posjed u zakupu sve do god. 1803, kad je sekularizacijom crkvenih imanja pripao Austriji, ali ga je car Ferdinand I vratio god. 1834. briksenškoj biskupiji, a ta ga je god. 1858. prodala. Stari grad je tijekom stoljeća više puta rušen i obnavljan, a poslije drugog svjetskog rata preuređen je za turističke i ugostiteljske potrebe, samo što je ljubljanski Narodni muzej u baroknom krilu zgrade i kapeli postavio stalnu muzejsku izložbu, koja posjetiteljima ovog grada prikazuje njegovu povijest.

U istoj zbirci (knj. 123) objavljena je i povijest Narodnog muzeja u Ljubljani, koju su napisali Petar Petru i Matija Žargi. Ta knjižica koja je tiskana u povodu 100. obljetnice polaganja kamena temeljca za sadašnju muzejsku zgradu može ujedno poslužiti i kao vodič kroz muzejske zbirke. Istaknuto je da Narodni muzej, najstarija kulturna i znanstvena ustanova u Ljubljani, neprekidno djeluje u čuvanju, proučavanju, prezentaciji i znanstvenom vrednovanju kulturne i prirodne baštine Slovenaca.

Knjižica *Muzej narodne revolucije Slovenije* (knj. 124) autora Iztoka Durjave prikazuje vrlo bogatu zbirku likovnih radova (više od 1300) usko povezanu s poviješću NOB-e i socijalističke revolucije slovenskog naroda. Brojnom slikovnom građom ilustriran je obilazak te zbirke koja odražava borbu radničke klase Slovenije u predratnom razdoblju, narodnooslobodilačkoj borbi i poslijeratnoj socijalističkoj izgradnji.

U knjižici *Narodni muzeji 2* (knj. 127) Nade Trampuš-Orel dat je opis dijela

stalnog postava u ljubljanskom Narodnom muzeju, kojim je predloženo razdoblje paleolitika u Sloveniji. Čitatelj ima priliku da se upozna s čuvenim nalazištem Potočka zijalka, jednim od najpoznatijih i najbogatijih nalazišta paleolitiskog čovjeka u Evropi.

I konačno, ovih je dana izašlo ponovljeno izdanje (knj. 24) o memorijalnoj zbirci, naslovljeno *Doslovče* po rodnom mjestu slovenskog književnika Frana Saleškog Finžgara. Autori Janez Bogataj i Jože Faganel tu su knjižicu u cijelosti posvetili opisu njegove rodne kuće, njegovom životu i radu, te izletničkim putovima koji vode u *Doslovče*. I ova je knjižica bogato ilustrirana fotografijama i crtežima na 30 stranica.

Što reći na kraju ovog prikaza? Prije svega, valja pozdraviti i čestitati slovenskim kolegama na ovom nesvakidašnjem djelu. Ove knjižice, bez dvojbe, imaju značajnu ulogu kao općeobrazovni priručnici i vodiči u popularizaciji kulturno-povijesnih i prirodnih spomenika. One kao vrlo korisni vodiči mogu izvrsno poslužiti u turističke svrhe, kako stručnjacima, tako i običnim posjetiteljima koji žele dobiti sažete osnovne podatke o znamenitostima Slovenije. Stoga ne začuđuje da su zbog svoje upotrebljivosti i sadržajne privlačnosti vrlo tražene i većinom rasprodane. Nešto takvo trebali bi imati i mi. Valjalo bi i vrijedilo pokušati!

●

Babić Ivo: Prostor između Trogira i Splita (kulturno-historijska studija), Izdavač: Muzej grada Trogira, Trogir, 1984. godine

●

Višnja Zgaga

Muzejski dokumentacioni centar, Zagreb

Muzej grada Trogira izdao je izuzetnu kulturno-historijsku studiju *Prostor između Trogira i Splita* čiji je autor Ivan Babić.

Podrazumijevajući prostor kao zbir prirodnog i društvenog djelovanja, autor je, koristeći se opsežnom i raznovrsnom bibliografijom koja obuhvaća široki raspon izvora mnogih znanstvenih disciplina posljednjih stotinu i pedeset godina, originalnom metodologijom dao sintezu historijskih perioda (prehistorije, starog vijeka, srednjeg i novog vijeka, te 20. stoljeća). Izabravši

prostor »između« u kojem se sve civilizacijske pojave pokazuju izražajnijim i dugotrajnijim kao u svakom »marginalnom« prostoru, I. Babić analizira kao eksponente kulture, odnosno, preciznije rečeno, civilizacije, arhitektonsko i urbanističko upisivanje u prirodnu sredinu, proširujući temu uvođenjem kategorije tzv. mentalnog prostora. To je metoda prizivanja i oživljavanja duhovnih sadržaja prošlosti u namjeri da se ukaže na kvalitetu prostora i da se na neki način naglasi potreba njegova poštovanja. Jer, sudbina ovog međuprostora vrlo je indikativna: to je jedno od najdegradiranijih područja na jadranskoj obali te ova studija izražava vrlo duboki i argumentirani kritički stav prema poslijeratnoj praksi gradnje, odnosno razgradnje ovog prostora.

Studija je popraćena bogatim ilustrativnim materijalom, bibliografijom, indeksom geografskih pojmova i sažetkom na francuskom jeziku. Likovno vrlo uspješno i pregledno grafičko rješenje dao je Gorki Žuvela.

Autor je za svaki historijski period dao kratak pregled privrednih i društvenih odnosa te duhovnih sadržaja, analizu arhitektonsko-urbanih intervencija (sele, crkve, groblja, kule, itd.) rezimirajući cjelokupan prostor, davši na kraju perioda »sliku« prostora i analizu prostorne politike.

●

Vodič kroz prirodnačko odjeljenje Zemaljskog muzeja u Sarajevu; Izdanje 1984.

Antun Bauer

Zagreb

Najznačajnija prezentacija jednog muzeja, legitimacija i naučnosti i odnosa prema široj javnosti — posjetioci muzeja — sigurno su muzejski »vodiči«. Publikacije su to koje govore o sadržaju zbirke muzeja, a pisane su s namjerom da služe širokom krugu posjetilaca muzeja. Vodiči sadrže stručno fundirane informacije i dopunu onih saznanja koje posjetilac muzeja primi putem muzejske ekspozicije.

Vodič informator upućuje posjetioca što treba vidjeti, na što treba obratiti pažnju. Vodič korepetitorij podsjeća posjetioca na ono što je vidio, što je doživio u muzeju, što mu je prezentirano da primi određena saznanja koja su dana ekspozicijom s namjerom da ih posjetilac zapamti.

K tome, u vodičima se stručno i naučno obrađuje tema ekspozicije, odnosno kompleksna tematika muzeja. Vodiči sa stručnom i naučnom nadogradnjom mogu da posluže kao monografije ili kao kompleksni priručnici neke teme.

S ovakvog aspekta sagledan ovaj priručnik, odnosno »Vodič« Zemaljskog muzeja u Sarajevu, koji obrađuje kompleks stručne i naučne tematike i muzejske problematike prirodnih nauka, prirode, gea, flore i faune Bosne i Hercegovine — područja djelovanja Zemaljskog muzeja.

Vodič (u obliku džepnog sveska veličine 13×23 cm na 110 stranica sa oko 30 ilustracija u tekstu, djelomice u koloru) je koncipiran tako da bi zadovoljio sve namjene — kao repetitorij sadržaja muzejske ekspozicije namijenjen širokom krugu posjetilaca i, istovremeno, kao pratilac stručne i naučne tematike rada ovog odjela Muzeja da bi time zadovoljio i uži krug stručnih, naučnih i kulturnih radnika posjetilaca muzeja. Znači, to je ne samo vodič posjetioci nego i informator o tematici koju obrađuje ovaj odjel Zemaljskog muzeja kao osnovni centralni naučni institut za ovu tematiku u Bosni i Hercegovini. Namjera mu je da daje informaciju o tematici ekspozicije i o sadržaju muzejskih zbirki.

Svi dijelovi u ovom »Vodiču« autorizirani su od stručnih i naučnih suradnika ovog odjela Muzeja.

Vrijedno je u ovom odjelu Zemaljskog muzeja i u ovom »Vodiču« obratiti pažnju na izložbu koja ostaje uklopljena u stalnu ekspoziciju muzeja *Kopitari i papkari svijeta*. Izložba je namijenjena širokom krugu posjetilaca muzeja, ali i kulturnim i naučnim radnicima s panoima i vitrinama s ekspozitima, s bogato obrađenim rodoslovljem razvoja kičmenjaka, koji su na izgled toliko raznovrsni. Nalazimo ih danas u održanim rodovima i žive u svim uvjetima života, na kopnu u polarnim, umjerenim i tropskim krajevima, u nizinama, u visinskim planinama, na kamenu, u pustinjama, u savani, u stepskim šumama.

U ovom »Vodiču« dana je shema razvitka tih kičmenjaka u toku 65—60 milijua godina, a razvijali su se u 16 smjerova, od kojih je 11 još u toku razvoja izumrlo. Danas u svijetu živi još 5 rodova kopitara i papkara koji su tu iscrpno prikazani u svom razvoju do danas. Značajan problem razvoja živih bića prikazan je naučno fundirano, ali s namjerom da bude razumljiv svakom posjetiocu — laiku, da govori jezikom razumljivim i onima koji pred ovu problematiku dolaze prvi puta.